

گزارش مکتوب شورای حمایت از حقوق تألیف و نشر

نهمین نشست شورا در روز شنبه سی ام بهمن ماه ۱۳۸۹ ساعت ۱۷ با حضور اکثریت اعضا و میهمانان ویژه آغاز گردید. شرکت کنندگان:

آقای دکتر شبیری زنجانی (استاد دانشگاه و رئیس کارگروه نظام حقوقی مالکیت فکری)
 آقای دکتر ساکت (قاضی بازنشسته دیوان عالی کشور، مؤلف و استاد دانشگاه)
 آقای قدیانی (رئیس اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران)
 آقای فروغی (عضو هیئت مدیره انجمن فرهنگی ناشران کتابهای آموزشی)
 آقای آموزگار (رئیس هیئت مدیره انجمن فرهنگی ناشران بین المللی ایرانیان)
 آقای شاوردی (نماینده انجمن ناشران ورزشی)
 آقای رحمانی (نماینده اداره کل مجامع فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)
 آقای حسینی نیک (مدیر مسئول دفتر مطالعات و خدمات حقوقی - رئیس شورا)
 آقای دکتر احمدزاده (دبیر جلسه)

بعد از قرائت قرآن کریم، مذاکرات شورا به شرح زیر آغاز گردید:

موضوع مورد بحث: مواد ۷۱ و ۷۲ لایحه حمایت از حقوق مالکیت ادبی و هنری و حقوق مرتبط مواد ۷۱ و ۷۲ زیر مجموعه بخش تعهدات پدیدآورنده در قرارداد نشر می باشد.

ماده ۷۱: جز در مواردی که به نحو دیگری توافق شده باشد، پدیدآورنده باید اعمال بدون مزاحم و انحصاری حق نشر را برای ناشر تضمین کند.
 بحث های مطرح شده:

الف: کلمات (اعمال بدون مزاحم) گویا نیست. مقصود آن است که پدیدآورنده باید متنی را که برای انتشار می دهد، بدون نقض حقوق مالکیت ادبی و هنری و بدون اشکالات و ایرادات ماهوی اعم از اجتماعی، سیاسی، مذهبی و دیگر موارد مورد نظر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باشد.

ب: حالاتی که برای اثر پدیدآورنده در زمانی که قرارداد انتشار آن با ناشر بسته شده و ناشر نیز هزینه هایی از قبیل حروفچینی، ویرایش، تصحیح و مقابله و... انجام داده، قابل تصور است:

۱- متن از لحاظ ضوابط حاکم بر نشر و قوانین کشور، بطور کلی قابل انتشار نباشد.

۲- قسمت هایی از متن، مورد اشکال و درخواست تغییر وزارت ارشاد قرار گرفته و صاحب اثر با استفاده از حقوق معنوی خود، حاضر به اصلاح و تغییر نیست.

۳- متن دارای موارد نقض حقوق مالکیت ادبی و هنری بر اساس قوانین داخلی بوده و صاحب اثر جهت رفع آن اقدامی نکرده یا نتواند انجام دهد.

۴- صاحب اثر بعد از قرارداد با ناشر اولیه، بدون رضایت وی با ناشر دیگری نیز قرارداد انتشار می بندد.

ج: در حالت اول، ضمانت اجرای پیشنهادی، حق فسخ برای ناشر و جبران خسارات وارده به ناشر برای پدیدآورنده می‌باشد.

برای حالت دوم در صورتی که متن، مورد اشکال اداره کتاب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی قرار گرفته و دستور تغییر قسمت‌هایی از آن داده شود، پدیدآورنده بر اساس دارا بودن حق معنوی (حق تمامیت) برای اثر خود، می‌تواند موارد مذکور را تغییر نداده و بر تمامیت متن خود اصرار ورزد. در این حالت، ناشر نیز حق دارد هزینه‌های انجام شده بابت اثر را از نویسنده مطالبه نماید ضمن آنکه در این حالت، ناشر حق فسخ داشته و پدیدآورنده نمی‌تواند ناشر را بر اساس قرارداد موجود، به انتشار اثر (بدون تغییر و جلب نظر وزارت ارشاد) اجبار نماید.

در حالت سوم، نقض حقوق دیگران اعم از کپی برداری، استفاده غیر معمول از آثار دیگران، سرقت ادبی و... از مواردی است که پدیدآورنده می‌تواند مرتکب شده و بعد از طی مراحل اولیه مشخص شده باشد.

چنانچه صاحب اثر اقدامی برای جلب رضایت ذی حق انجام نداده یا موفق به آن نشود، ناشر حق فسخ قرارداد داشته و صاحب اثر نیز باید جبران خسارات وارده به ناشر تا مرحله‌ای که نقض حقوق مذکور آشکار گردیده را بنماید.

اما حالت چهارم مربوط به انحصاری بودن واگذاری حق تکثیر و پخش اثر می‌باشد. البته این انحصار با توافق ناشر اولیه و با رضایت وی، قابل اغماض نیز می‌باشد لیکن نظر قانونگذار آن است که این واگذاری باید انحصاری باشد.

حال، اگر پدیدآورنده‌ای علاوه بر انعقاد قرارداد با ناشر اولیه، اقدام به عقد قرارداد مجدد بابت همان اثر با ناشر یا ناشران دیگر کرد، چگونه باید حکم داد؟ این نقض انحصار در مواردی است که اعم از هزینه کردن ناشر و آغاز عملیات اجرایی و عقد قرارداد صرف بدون هیچ اقدامی است.

اعضای شورا در خصوص ضمانت اجرای پیش بینی شده برای این مورد، اتفاق نظر نداشتند و قرار شد در جلسات بعدی به آن پرداخته شود اما آنچه به بحث گذاشته شد آن بود که (مؤلف حق قرارداد مجدد برای یک اثر را نداشته و قرارداد بعدی نافذ نخواهد بود).

ماده ۷۲: پدیدآورنده مکلف است مقدمات لازم جهت تکثیر و پخش اثر را فراهم آورد به ویژه اینکه نسخه اصلی موضوع قرارداد و در صورت نیاز به اصلاح، نسخه اصلاح شده آن را در مهلت مقرر در قرارداد و در صورت عدم تعیین مدت، ظرف مهلت متعارف در اختیار ناشر قرار دهد.

بحث‌های مطرح شده:

الف: اعضای شورا، تهیه مقدمات لازم جهت تکثیر و پخش اثر را خارج از حیطه وظایف پدیدآورنده دانسته و پیشنهاد حذف این قسمت را از ماده ۷۲ به تصویب رساندند.

ب: نسخه اصلی در متن ماده به نسخه نهایی تغییر یافت.

ج: برای ضمانت اجرای این ماده، حق فسخ برای ناشر پیشنهاد و تصویب گردید.

د: متن نهایی: پدیدآورنده مکلف است نسخه نهایی موضوع قرارداد و در صورت نیاز به اصلاح، نسخه اصلاح شده آن را در مهلت مقرر در قرارداد و در صورت عدم تعیین مدت، ظرف مهلت متعارف در اختیار ناشر قرار دهد.

تبصره: در صورت عدم اجرای مفاد این ماده، ناشر دارای حق فسخ قرارداد خواهد بود.

دبیرخانه شورای حمایت از حقوق تألیف و نشر